

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

REVIZIJA MEĐUNARODNIH STATISTIČKIH KLASIFIKACIJA TE POSLJEDIČNO NACIONALNE KLASIFIKACIJE DJELATNOSTI

Za revizije međunarodnih statističkih klasifikacija potreban je cjelovit pregled potreba korisnika i uvođenje novih koncepata te izrada korisničkih alata koji će omogućiti ispravnu primjenu novih klasifikacija.

Klasifikacijski sustavi, naime, s vremena na vrijeme zahtijevaju modernizaciju klasifikacijskih struktura. U strukturi gospodarstva s vremenom nastaju promjene kao što je stvaranje novih djelatnosti, proizvoda i usluga ili povećanje važnosti određenih ekonomskih područja djelatnosti, zbog čega ta područja zahtijevaju detaljniji pristup. Jedan od glavnih zadataka međunarodnih i nacionalnih statističkih tijela jest pratiti promjene koje se događaju u gospodarstvu i društvu te diseminirati statističke pokazatelje koji prate ekonomske i društvene pojave i procese te su stoga korisnicima pouzdan izvor za analizu postojećeg stanja i donošenje odluka. Upravo se zato, kad god se procijeni da je to nužno, provode revizije statističkih klasifikacija.

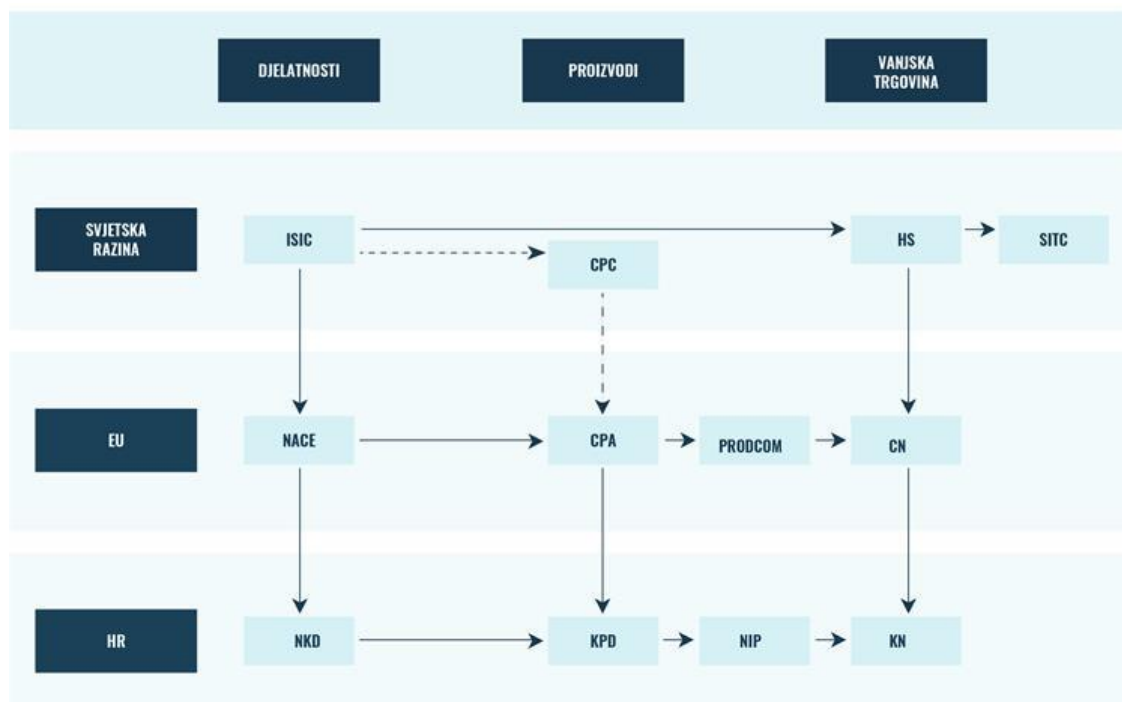
Razmaci između revizija ne smiju biti predugi jer se relevantnost svake klasifikacije s vremenom smanjuje, ali ni prekratki, zbog negativnih učinaka koje bi revizije mogle imati na usklađenost vremenskih serija.

Opći ciljevi revizija jesu:

- uklanjanje nedostataka u postojećim verzijama klasifikacija iz sustava ISCAP¹
- praćenje promjena u tehnologiji ili organizaciji gospodarstva
- udovoljavanje novim i stalnim zahtjevima za različitim podacima
- postizanje veće usporedivosti ili usklađenosti između različitih klasifikacija.

¹ *The Integrated System of Economic Classification of Activities and Products* (Integrirani sustav klasifikacija djelatnosti i proizvoda)

SHEMATSKI PRIKAZ MEĐUNARODNE RAŠČLAMBE INTEGRIRANOG SUSTAVA KLASIFIKACIJA DJELATNOSTI I PROIZVODA – ISCAP

Svjetska razina (UN)

ISIC	Međunarodna standardna klasifikacija svih ekonomskih djelatnosti (<i>International Standard Industrial Classification of All Economic Activities</i>)
CPC	Središnja klasifikacija proizvoda (<i>Central Product Classification</i>)
HS	Harmonizirani sustav nazivlja i brojčanog označavanja roba (<i>Harmonized Commodity Description and Coding System</i>)
SITC	Standardna klasifikacija međunarodne trgovine (<i>Standard International Trade Classification</i>)

Europska razina (EU)

NACE	Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici (<i>Statistical Classification of Economic Activities in the European Community</i>)
CPA	Statistička klasifikacija proizvoda po djelatnosti u Europskoj ekonomskoj zajednici (<i>Statistical Classification of Products by Activity in the European Economic Community</i>)
PRODCOM	Lista proizvoda Europske zajednice (<i>List of PRODUcts of the European COMMunity</i>)
CN	Kombinirana nomenklatura (<i>Combined Nomenclature</i>)

Nacionalna razina (HR)

NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
KPD	Klasifikacija proizvoda po djelatnostima Republike Hrvatske
NIP	Nomenklatura industrijskih proizvoda za godišnje istraživanje industrije
KN	Kombinirana nomenklatura

Revizije se provode u svim klasifikacijama integriranog sustava ekonomskih klasifikacija, a glavni kriteriji za reviziju jesu:

- postizanje relevantnosti za aktualnu svjetsku ekonomiju
- omogućivanje bolje usporedivosti s drugim nacionalnim i međunarodnim klasifikacijama
- održavanje kontinuiteta s prethodnim verzijama.

STATISTIČKA KLASIFIKACIJA EKONOMSKIH DJELATNOSTI U EUROPSKOJ ZAJEDNICI – NACE REV. 2.1

NACE Rev. 2.1 nova je verzija Statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici koja će se primjenjivati u svim statistikama država članica Europske unije od 1. siječnja 2025. i tako zamijeniti postojeću klasifikacijsku verziju NACE Rev. 2.

Nakon općih konzultacija s glavnim korisnicima klasifikacije NACE Rev. 2 i dionicima njezinih promjena, na razini Europske unije provedeno je ažuriranje postojeće klasifikacijske verzije. U razdoblju od 2019. do 2021. prikupljeni su prijedlozi izmjena i dopuna radi daljnjeg poboljšanja klasifikacijskog sustava.

Uzimajući u obzir sve promjene koje su se dogodile na gospodarskome i društvenom planu od posljednje revizije klasifikacije, namjera je bila pripremiti sustav koji će bolje pratiti aktualno stanje ekonomskih djelatnosti u Europskoj uniji.

U lipnju 2022. definirana je struktura nove klasifikacijske verzije NACE Rev. 2.1, a Europska komisija usvojila je u listopadu 2022. novu strukturu klasifikacije donošenjem [Delegirane uredbe \(EU\) 2023/137](#).

Pregled razlika između klasifikacija NACE Rev. 2 i NACE Rev. 2.1

Naziv razine	NACE Rev. 2		NACE Rev. 2.1	
	Oznaka	Broj kategorija	Oznaka	Broj kategorija
Područje	A – U	21	A – V	22
Odjeljak	01 – 99	88	01 – 99	87
Skupina	01.1 – 99.0	272	01.1 – 99.0	287
Razred	01.11 – 99.00	615	01.11 – 99.00	651

NACIONALNA KLASIFIKACIJA DJELATNOSTI – NKD

NKD je nacionalna klasifikacija svih ekonomskih djelatnosti u Republici Hrvatskoj, čija je prva verzija bila izrađena potkraj 1994. na temelju Statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici NACE Rev. 1.

U statistički sustav Republike Hrvatske NKD je uveden Zakonom o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN, br. 98/94) i Odlukom o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN, br. 6/95.) kao pravnom podlogom za obvezatnu primjenu, dok Pravilnik o razvrstavanju poslovnih subjekata prema NKD-u regulira registriranje poslovnih subjekata u poslovnim registrima.

Primjena NKD-a isključivo za statističke svrhe utvrđena je člankom 9. navedenog Zakona, s napomenom da ne može biti osnovica za određivanje prava i obveza pravnih ili fizičkih osoba. Nacionalna klasifikacija djelatnosti utvrđuje okvir i smjernice cjelovitog procesa preobrazbe statistike Republike Hrvatske radi potpunog usklađivanja s europskim statističkim standardima i kriterijima.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti statistički je standard koji je, prema Zakonu o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, obvezatan za prikupljanje, upisivanje, obradu, objavljivanje i diseminaciju statističkih podataka u Republici Hrvatskoj. Isto je tako obvezatan standard za razvrstavanje poslovnih subjekata (pravnih i fizičkih osoba) te vođenje administrativnih i poslovnih registara u Republici Hrvatskoj.

Revizija NKD-a

Kako bi Državni zavod za statistiku nastavio s dobrom praksom primjene europskog standarda NACE u statističkom sustavu Republike Hrvatske, u prosincu 2021. uspostavljena je Međuresorna radna skupina za reviziju klasifikacija NACE Rev. 2 i NKD 2007., koju čine predstavnici sljedećih institucija:

Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatska obrtnička komora, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj grada, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatska narodna banka, Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo zdravstva, Hrvatska komora zdravstvenih radnika, Hrvatska geodetska uprava, Ministarstvo financija, Hrvatska udruga poslodavaca, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture te Ministarstvo kulture i medija.

Radna skupina bila je od prosinca 2021. kontinuirano informirana o razvoju nove verzije klasifikacije NACE te prihvaćenim prijedlozima koji su se odnosili na statistički sustav Republike Hrvatske i mogućnostima izrade NKD-a, nacionalne verzije NACE-a.

Konzultacije u vezi s uvođenjem nacionalnih podrazreda provedene su unutar međuresorne radne skupine te radne skupine koja je uspostavljena na razini Državnog zavoda za statistiku.

Nakon konzultacija na platformi e-Savjetovanje i dobivanja suglasnosti na koordinacijama Vlade Republike Hrvatske, nacionalna verzija NKD-a dostavlja se na odobrenje Europskoj komisiji u prvom tromjesečju 2024. Kad Državni zavod za statistiku zaprimi suglasnost Europske komisije, slijedi objava Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2025. – NKD 2025. u Narodnim novinama, a 2024. i prešifriranje poslovnih subjekata u svim poslovnim registrima u Republici Hrvatskoj te u svim bazama podataka koje primjenjuju NKD za svakodnevno poslovanje.

Za pravilnu primjenu NKD-a 2025. u svim statističkim istraživanjima i u Statističkome poslovnom registru, kao polaznoj osnovi za sva statistička istraživanja, ažurirat će se Metodologija za statističku primjenu NKD-a, koja će biti usklađena s metodološkim osnovama za primjenu klasifikacije NACE Rev. 2.1, te će se izraditi objašnjenja koja dodatno opisuju pojedinu kategoriju klasifikacije, abecedni indeks kao pomoć pri lakšem određivanju ispravne šifre djelatnosti i tablice veza između NKD-a 2007. i NKD-a 2025. na najnižim razinama klasifikacije.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2025. – NKD 2025. primjenjivat će se od 1. siječnja 2025., a za statističke i analitičke potrebe službene statistike Republike Hrvatske u prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 2027. istodobno će se primjenjivati i NKD 2007.

Pregled razlika između NKD-a 2007. i NKD-a 2025.

Naziv razine	NKD 2007.		NKD 2025.		Razlika
	Oznaka	Broj kategorija	Oznaka	Broj kategorija	
Područje	A – U	21	A – V	22	+1
Odjeljak	01 – 99	88	01 – 99	87	- 1
Skupina	01.1 – 99.0	272	01.1 – 99.0	287	+ 15
Razred	01.11 – 99.00	615	01.11 – 99.00	651	+ 36
Podrazred	01.11.1 – 99.00.0	-	01.11.1 – 99.00.0	-	+ 50-ak

Primjenom klasifikacije NKD 2025., koja će sadržajno i strukturno potpuno odgovarati klasifikaciji NACE Rev. 2.1, omogućit će se, kao i dosad, kvalitetna međunarodna usporedivost statističkih podataka.